

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 20 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket fölvesznek:	
Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pestben: Lang Leopold (Erzsébet-tér 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap
hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egyhóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Román hang a románokhoz. *)

Lamartine a „Girondiak történetében” azt mondja, hogy az utópiák nem egyebek, mint korai valóságok. Az a legnagyobb baj a románságnál, hogy még a higgadtan gondolkodó részben is igen sokan hisznek, vagy legalább hinni akarnak ez állításnak, s az egyszer fejökbe vert utópikus eszméket legyőzni, vagy legalább magoktól eltávolítani nem tudják.

Nagyon sokan és sokat foglalkoztak az újabb időkben a román kérdéssel, s vegyük bár fel azt a daco-romanismus, pan-latinismus, vagy bármely más felvett alakban, el kell ösmernünk, hogy a valódi román kérdés még a maga valóságában megvitatta nem volt. Fictiók, utópiák voltak az egyik, kicsinylés, guny voltak a másik feén; de sem kellőleg reducálni, sem kellőleg méltányolni a helyzetet egyik rész sem tudta. Ez volt oka annak, hogy a román nép eddig csakis két pártból állott: egyik a nacionalisták, másik a renegatok pártja. Mert mindenki, a ki az uniót, vagy országgyűlést elfogadta, s egyetlen szentség gyanánt nem a n-szebeni tartománygyűlést tartotta, lett legyen bár a nemzeteért legrajongóbb, vagy tett legyen érette bármit is: renegát volt, a kivel, mint valami belpoklossal, még az érintkezést is kerülték.

Mindennek oka pedig semmi más nem volt, mint az önismeret hiánya. Azt hittük, hogy a mit az 1848-beli viharos napok alatt, mint izgató szert felhőznéltek, az mind igaz; azt hittük, hogy kulmináltunk, s most már csakis „arnunk kell. „Pana la Tisza” s „unirea tuturor Romanilor” volt jelszavunk, a nélkül, hogy körülnéztünk volna elébb, hogy lehetséges-e mindez, azon kában, hogy mi akarjuk, vagy hogy számba vettük volna magunkat, erőnk, úgy anyagi, mint erkölcsi, szellemi tekintetben — s legfőképp számba vük volna helyzetünket. —

1848. május 1-én kezdtük az új

*) Tisztelettel ajánlunk hazánkba nézeteinek készséggel nyitott hasábjainkat. Az itt ott kissé leplezett hang bizonyonyal nem fog oly visszatetszást kelteni egyetlen román párt körében is, ha egy magyar mondaná el ugyanezeket. Szerk.

idő számítását, s Barnutiut, a sok tekintetben elfogult lángész indítványára, béke s vállvetett egyetértés helyett, mint a római senatus Boetius, Mauretania királyának, mi is azt izentük a békejobbot nyújtó honfitársainknak, hogy azt nem fogadjuk el, (mert czine mintye hirnevünket meg akarjuk őrizni) mert fájnak a „rég” szenvedéseink, s egyességet s barátságot akkor kötünk velök, ha megérdemlik. Mikor pedig kívánalmaink felett egyezkedni akartak velünk, tehát a békejobbot meg akarták érdemelni — új meg új kifogásokkal, sérelmekkel állottunk elé, s a vége lett a jelen helyzet, az egyetértés helyett az ellenkezés s a mindnyájunk kebelébe fájdalmas sebeket ütött polgárháboru. —

Nem mondom, hogy bűnösök vagyunk e tárgyban, a bűn a vezetőket, a coriphaeusokat terheli, a nemzetet bele sodorták az örvénybe a rendkívüli események. Rendkívüli események rendkívüli eredményeket szülnék, s a mi bennünket terhel, az a könnyen hívés, a mely azonban mindenkinek sajátja.

Nem azért nagy nap 1848 május 15-ke, mert akkor tettük el a jobbagságot, hanem mert akkor volt először alkalmunk könnyíteni sorsunkon. A végzet azonban másképp akarta. Barnutiut győzött, s ezzel a béke s az ezzel járó jóllét kis hazánkban hosszabb időre megbukott.

Azt állítják, hogy az 1848 május 15-diki határozat nem azon nap születése, hogy az akkor csak mint rég forrongó eszme hangot kapott! Tévedés, nagy tévedés van ez állításban. Éppen oly könnyen lehetett volna e napon ellenkező határozatot hozni, mint a hogy az ösmertes nemzeti jelszó kiadott.

A nép, mely századokon keresztül sinlódott, akkor a midőn a régi kasztok s terhek eltöröltettek, nem negyedik nemzetséget, külön territoriumot, s több eféléket, hanem jóllétet kívánt. S azok, a kik saját fictiójokért áldozatul dobták egy nemzedék jóllétét, felelősök fognak maradni az utókor előtt örökre.

Erre azonban fátyol van borítva, azon nemzedék még él, s így az ítélet a jövőé, s történelemé.

Az 1848-dik évet megbüntette az 1849-dik év, és — fájdalom — e büntetés a 10 évi absolutismus alatt oly kegyény volt, hogy az alól többé a legjobb akarat mellett sem lehetett menekülni.

Az 50-es évek sanyaruságai oly leczkét adtak, hogy méltán elmondhatjuk, hogy a mit kerestünk, azt meg is találtuk, — de meg is érdemeltük. Az ábrándok elrepültek, s a szomorú való megta-níthatott volna, hogy a politika nem a felhevült kedély, hanem az értelem szavára kell hogy hallgasson.

Nem mondom, hogy egyedül mi vagyunk a hibások, az ellenfél épen annyira, ha talán még jobban nem az; de újra ismétlem, nekünk számba kellett volna venni helyzetünket s a trajáni foglalásra alapított jogainkra hivatkozás helyett, figyeltünk volna meg a jelent s gondoltuk volna meg azt, hogy a politikában minden lépés a mit elfoglaltunk egy oly bevehetetlen vár, a melyből tovább lehet hódításainkat intézni, gondoltuk volna meg azt, hogy midőn békejobbat kapunk, előbb el kell fogadni, s csak azután, és egyetértéssel lehet megszerezni azt, a mit a másik fél akarata ellenére megszerezünk soha sem lehet.

Igaz, hogy mi románok 10 millión felyül vagyunk, s hogy a magyar nemzet nem ily számos. De ismétlem s újra ismétlem, a helyzet, a helyzet! az a mi dönt. Mi 10 millió 10 ezer mértföldnyi területen vagyunk szétszórva, 30 millió idegen elemmel vegyesen lakva, s a mi fő 6—7 külön kormány alatti államban. Hogy a román egység ily viszonyok közt egy román souverainitas alatt közelebb-ről, vagy ki merem mondani, valaha eléressék: az nem egyéb, mint ábránd, utopia, és pedig olyan, mely soha sem lesz valóság. —

Hogy ily szétszort, s annyi erős állam hatalma alatti nemzet önerején, ezen korban, függetlenné, s közel három annyi idegen elem urává tehesse magát: ez képtelenség. Akkor, a midőn mindezen államok rendes hadsereggel bírnak, s nekünk a Romaniai hadseregén kívül, a mely azonban itt számba sem jöhet — semmi egyébünk a nyerséronél nincs, akkor a midőn kül segélyre, egy új Mozesre még gondolnunk sem lehet: engedjen meg nekem akár Bratiano, akár többi követői, de az ő terveik valódi lehetetlenségek, valódi abszurdumok.

Egy compact tömegben élő nemzet, melynek ereje egyedül saját kezében van, mint teszem az olasz, kivivhatja a nemzeti egységet, de mi, ha ezen eszme kivitelére fordítjuk erőnket s tehetségeinket, — megbukunk, — elpusztulunk s mi több, önmagunk által.

Ezt kellett volna 1848-, 1860, 1865- és 1868-ban figyelembe vennünk; ezt kell elfogadnunk most, a midőn a passivitas politikája által, noha elburkoltan, mégis ide akarja terelni a nemzetet egy pár idiota és téveszmékkel saturált egyén.

Nem az a hivatása a románságnak, a mit vele elérni akarnak, hanem hivatása az őszintén nyújtott békejobbot elfogadva, közreműködni arra, hogy annyszor és annyit zaklatott közös hazánk, e zaklatások folytán szenvedett sebeit kiépülhesse, azon nagy anyagi és szellemi hátramaradást, mely az oly sok viszályból származott, kipótolhassa.

Pest, június 11. 1872.

(A.) A választási mozgalom végéhez közeledik és pedig az ország nagy szerencsésjére, mert ha a dolog még pár hónapig így folyék, mint minő irányt az legujjabban vett, Magyar-ország az anarchia karjaiba sodortatnék. Iszonyu azon izgatottság, kétségbejítő a szenvedélyesség, mely a tömeget elragadta; keleti, irtógalmas nép vagyunk, de a féktelen szenvedély már évek óta nem uralkodott rajtunk oly mérvben, mint néhány hét óta. A választásokkal rendesen jární szokott izgatottság ma százszorosan fokozva van, több helyen kisebb-nagyobb, néhol vérengző verekedésekre került a dolog s a választási csatában részt vettek, fájdalom, már több halottal dicsekednek.

Legujjabban Mohácsról érkezett egy rémhír; az esetet először egy ellenzéki lap közölte oly ferde alakban, hogy előre volt látható, miszerint a közlemény mindenben ferdtésen alapul. És csakugyan úgy volt. Vasárnap a mohácsi választó kerület szélső párti polgárainak egy része megrohanta Székeső községet, mely kizárólag jobboldali. Támadása azonban nem sikerült s a derék székesőiek meg tudták védelmezni tüzhelyöket a támadók ellen, kik visszautazva haza vonultak Mohács városba. Itt a jobboldali casinóban véletlenül vasárnapi mulatság volt, melyet a kortesei által felbőszített tömeg megzavarni akar. Megeredt a kö eső, melyet néha egy-egy pisztolylövés tett változtatossá. Képzeltetni az állapotot, melyben a casinóban lévő, kik közt számos hölgy volt, találtattak! A szolgabíró a honvédőrnagyot hívta

segélyül, de ez valamint balpárti közlegényei megtagadták kötelességök teljesítését. E közben megkezdődött a harc, a részeg baloldali tömeg s a két szál megyei hajdu közt, kiket a szolgabíró a casinó védelmére kirendelt. A két szerencsétlen rendőr megveretett, helyéről elűzetett s a bőső tömeg már a házba akart nyomulni, midőn Székesőről 16 megyei pandur érkezett a városba, kik a tömeget békés módon akarták szétzilásra birni, de kövekkel dobáltattak, megsebesítettek, mire önvédelemből fegyverekhez kellett nyulniok. Mindkét részen több sebesült maradt a téren, de a pandurok elismerésre méltó bátor föllépése nagy nehezen visszaállította a rendet és nyugalmat.

Kimerítően elmondottuk az esetet, hogy az olvasó közönség annál inkább meggyőződhesse, mily gyalázatos módon lázítják kortesei a tömeget s ha azután — mint elmaradhatlan — baj történik, azt pártunkra iparkodnak háritani. Lelkiismeretlen kortések csalják el a népet Székesőre, melynek határában a falu bírja figyelmeztette őket, hogy ne jöjjenek a faluba, mert ott egyetlen egy baloldali sincs. A figyelmeztetés nem használt; egy református pap, mint főkortese erővel a faluba akarta vezetni az idegeneket, a székesőiek nem engedték, mire kész volt a verekezés, mely a betolakodók elűzetésével végződött. Ez az első verekezés, melyben többen megsebesültek. De a felbőszített baloldálnak ez nem volt elég. Haza érkezvén, utjok a jobboldali casinó előtt vezetett el, ostrom alá fogta tehát és itt történt a katasztrófa.

Ez a tényállás, melyet az ellenzék csufosan elferdít s mely felett eget hasító lármát üt. A dolog a törvényszék sorompói előtt fog véget érni: de fájdalom, ama néhány bűnös elítélése még nem fogja szétszakítani az izgatás azon csufos hálóját, melybe különösen a magyarság egy része jutott. Az ilyen kihágások erkölcsi okozói rendesen bírnak annyi számításal, hogy nem állanak oda, hol közvetlen a veszély. Ők tehát most sem fognak bűnhődni s a félrevezetett, fellázított tömeg lesz az áldozat. Pedig a lázítókat kellene nyakon ragadni. Ama lelkiismeretlen izgatókat, kik a népet hazugságokkal bősztik, hamis ígéretekkel ámitják, vízbe döntik és cserben hagyják. Ezek az urak pedig nyugodtan itt ülnek Pesten a baloldali országos végrehajtó bizottságban, a kávéházakban, a szerkesztőségekben s annyi becsületérzéssel sem bírnak, hogy sajnálnák, szégyellenék tettöket és izgatásuk következményét. Most ők ordítanak legjobban, mint az üldözött tolvaj, a ki, hogy magától elvonja a figyelmet, torka szakadtából maga is „tolvaj”-t kiált. Az ilyen szomorú események valóban életszükséggé tesszik reánk nézve, hogy a választási viharok gyakori ismétlését megakadályozzuk. Ezt akarta elérni az öt éves mandatum, melyet azonban böles ellenzékünk tudvalevőleg agyonbeszellt!

Bukuresti szemle.

Rég az ideje, hogy a vörösek nem voltak oly ingerültek, mint a milyenek egy hét óta. Mi is lehetne egyéb oka ennek, mint a zsidóügy és a véd hatalmak konzulai, kikhez az amerikai és görög is csatlakozott s erélyesen ráírtak a ministeriumra a buzéosi ítéletért és a külügyér hanyagságáért, a ki egy ezeltöt két évvel vett ilyszzerű együttes jegyzékre maig sem válaszolt a konzuloknak. Costatoru külügyér kénytelen lón egy a romaniai konzulokhoz irt körlevélben válaszolni s ebben elismerte, hogy a román népben csakugyan van passió a zsidók üldözésére, hogy a konzuloknak a civilizatio érdekében joguk van felszólalni. Ezért ama nagy ingerültség; mert a vörösek szerint Amerika és Görögország nem is véd hatalmak, tehát joguk sincs ily collectív jegyzéket aláírni. Szerintök nincs, nem is volt soha vallásos üldözés, hogyan beszél tehát maga a román ügyér felizgatott szenvedélyről s főleg hogyan merete elösmerni, hogy a konzulok, tehát a véd hatalmak beleszóllhatnak Romania belügyeibe. Abba, hogy Romania az orosz kancsukától megszabaduljon, hogy a véd hatalmak harcsoai ezenként véretek el Romania szabadságáért, ebbe mondom beleszóllhatnak a véd hatalmak, de már abba nem szólhatnak, midőn az így megváltott román nép a miniszter szavai szerint excitált passióval üldözi már évek óta a szegény zsidóságot. Mondom a szegényt, mert hisz a gazdag itt is talál módot magát védelmezni. Annyi vak-

